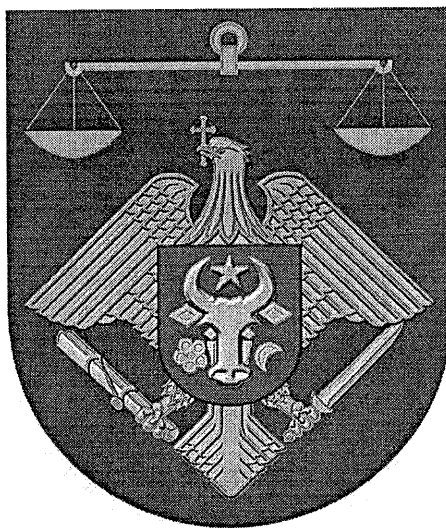

PROCURATURA GENERALĂ
Secția politici și management al proiectelor

STUDIU
cu privire la sarcina de muncă per procuror și aprecierea oportunității de
modificarea a structurii interne și a statelor de personal

CHIȘINĂU
2022

CUPRINS

I. INTRODUCERE.....	3
II. FUNCȚIILE PROCURATURII.....	5
III. CADRUL NORMATIV NAȚIONAL ȘI INSTITUȚIONAL CU PRIVIRE LA STRUCTURA SISTEMULUI PROCURATURII. PRACTICI INTERNAȚIONALE.....	12
IV. SARCINA DE MUNCĂ PER PROCUROR ȘI APRECIEREA OPORTUNITĂȚII DE MODIFICARE A STRUCTURII INTERNE ȘI A STATELOR DE PERSONAL	16
V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	25

I. INTRODUCERE

Prezentul studiu a fost elaborat în conformitate cu **pct. 69** din *Planul de activitate al Procuraturii pentru anul 2022*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 16/8/1 din 21 februarie 2022, în vederea realizării pct. 4.2.3. din Planul de acțiuni pentru realizarea PDS a Procuraturii (*în continuare PDS*), pentru anii 2021-2025, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.19/28 din 03 februarie 2021.

Prin urmare, potrivit **pct. 4.2.3.**, Obiectivul specific 4.2. din PDS, intitulat „*Consolidarea capacităților de management*”, s-a planificat elaborarea unui studiu cu privire la consolidarea capacităților instituționale în domeniul gestionării resurselor umane și evaluării încărcăturii personalului din cadrul fiecărei subdiviziuni structurale.

Scopul studiului este de a analiza volumul de lucru a procuraturilor teritoriale și randamentul acestora per procuror, în raport cu provocările determinate de starea criminogenă la nivel regional în domeniile sale de competență.

Studiul urmează să stabilească dacă resursele umane puse la dispoziția procuraturilor teritoriale sunt suficiente pentru realizarea sarcinilor stabilite.

Metodologia care a stat la baza realizării acestui studiu s-a axat pe următoarele metode de cercetare:

- ✓ Studiarea cadrului normativ național, internațional și instituțional aplicabil.
- ✓ Analiza documentară a datelor cu privire la volumul de lucru al procuraturilor teritoriale pentru 6 luni ale anului 2022.

Studiul este **structurat** în cinci părți principale, care conțin o abordare graduală a tematicii supuse analizei.

În prima parte a studiului se face un rezumat al chestiunilor ce urmează a fi abordate în cadrul documentului și mai mult se axează pe scopul realizării acestui studiu. Această parte face o introducere pornind de la documentul de politici național strategic în domeniul independenței și integrității sectorului justiției și explică în detaliu metodologia aplicată studiului.

Partea a doua se referă la cadrul normativ național ce reglementează funcțiile procuraturii, precum și face referire la practicile internaționale de rigoare.

Partea a treia se referă la actele normative naționale și instituțional cu privire la structura sistemului procuraturii. Totodată, se pun în discuție modelele existente ale sistemului procuraturii în diferite state europene.

Partea a patra se referă la volumul de lucru a fiecărei procuraturi teritoriale și sarcina de muncă per procuror.

Partea a cincea conține unele concluzii referitoare la starea criminogenă în țară în raport cu volumul de lucru per procuror. În același timp, sunt reflectate mai multe idei referitoare la oportunitatea de modificare a structurii interne și a statelor de personal.

II. FUNCȚIILE PROCURATURII

2.1. Republica Moldova

Conform prevederilor art.124 din Constituția Republicii Moldova, Procuratura a este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Potrivit art. 5 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, Procuratura îndeplinește următoarele funcții:

a) conduce și exercită urmărirea penală și reprezintă învinuirea în instanța de judecată;

b) organizează, conduce și controlează activitatea organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal;

c) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind activitatea specială de investigații;

d) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unor infracțiuni;

e) pornește, examinează și participă la judecarea cauzelor contravenționale;

f) asigură asistența juridică internațională în materie penală și colaborarea internațională în domeniul său de activitate;

g) participă la implementarea unitară a politicii naționale și internaționale a statului în materie penală;

h) prezintă propuneri privind perfecționarea legislației și participă la elaborarea de acte normative în domeniul său de activitate;

i) aplică măsurile de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;

j) în cazul neînceperii sau al încetării urmăririi penale, în condițiile legii, intentează acțiunea civilă și participă la examinarea acesteia;

k) exercită controlul privind respectarea legilor în aplicarea măsurilor de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;

l) examinează cereri și petiții conform competenței.

Astfel în esența sa, funcțiile procuraturii pot fi divizate în 2 domenii, după cum urmează:

a) domeniul penal

În Republica Moldova, procurorii au competențe atât în ceea ce privește conducerea urmăririi penale exercitate de alte organe, cât și privind exercitarea de sine stătătoare a urmăririi penale.

În conformitate cu prevederile art. 270 din Codul de procedură penală procurorul exercită urmărirea penală în cazurile:

1) infracțiunilor săvârșite de:

- a) Președintele țării;
- b) deputați;
- c) membri ai Guvernului;
- d) judecători;
- e) procurori;

g) ofițeri de urmărire penală, colaboratori de poliție și colaboratori ai organelor care desfășoară activitate specială de investigații, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

h) minori, dacă acestea sînt deosebit de grave și excepțional de grave;

i) angajații Centrului Național Anticorupție, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

2) următoarelor infracțiuni:

a) atentatele la viața polițiștilor, ofițerilor de urmărire penală, ofițerilor de informații și securitate, procurorilor, judecătorilor, dacă atentatul este legat de exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și la viața membrilor familiilor acestora;

b) infracțiuni date în competența procuraturilor specializate, conform prevederilor art. 270¹ și 270²;

c) infracțiunile prevăzute la art. 183, 185¹–185³, 223–240, 242¹, 242², 245–245⁹, 245¹¹–246², 248, 249, 255, 257–261¹ și 262 din Codul penal;

d) infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art. 166¹ din Codul penal.

Contrar practicii multor state europene, legislația națională prevede că procurorul „conduce” sau „exercită” urmărirea penală. O problemă a sistemului din Republica Moldova pare a fi nedelimitarea clară în practică a sarcinilor între procurori și ofițerii de urmărire penală la instrumentarea cauzelor penale atunci când procurorul „conduce” urmărirea penală.

În asemenea situație, suntem de părerea că în vederea reducerii volumului de lucru a procurorilor, urmează să fie revăzute cazurile în care acesta exercită urmărirea penală.

Or, mai degrabă statul trebuie să se axeze pe creșterea gradului de profesionalism și pregătire a ofițerilor de urmărire penală, decât pe lărgirea atribuțiilor procurorilor la exercitarea urmăririi penale.

Cum a mai fost menționat, multe state europene nu operează cu noțiunea de „exercitarea urmăririi penale”. Sarcina investigării unui spectru larg de infracțiuni care conform art. 270 din Codul de procedură penală a Republicii Moldova îi revine procurorului, în aceste state este pusă pe seama organului de urmărire penală.

b) domeniul non-penal

Pe lângă competențe în domeniul penal, procurorii din Republica Moldova au competențe și în alte domenii. Ei pot intenta acțiuni civile și aplica sancțiuni contravenționale.

În ceea ce privește acțiunile civile, art. 71 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că, Procurorul poate depune cererea de chemare în judecată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, în cazul încetării urmăririi penale sau neînceperii urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5) și 9) din Codul de procedură penală. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice.

Comisia de la Veneția a analizat și competența procurorilor de a interveni pentru protejarea intereselor economice ale statului. Ea sugerează circumstanțierea acestei intervenții situațiilor în care interesele economice ale statului sunt puse în pericol prin acțiuni sau omisiuni ale altor persoane juridice cu interese divergente.

În opinia Comisiei de la Veneția, această reșezare a competențelor ar asigura separația puterilor în stat și ar echilibra sistemul instituțional - de altfel, aceste recomandări au fost formulate și anterior în opinia CDL-AD(2010)044.

Recomandarea 1604 din 2003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei atrage atenția asupra unor zone vulnerabile în care s-ar putea ajunge la încălcarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului dacă statele nu reglementează atent activitatea procurorilor. Atunci când procurorii au competențe în materii extra-penale, rolul lor nu trebuie să genereze conflicte de interese sau să inhibe capacitatea persoanelor de a cere respectarea drepturilor lor. De asemenea, separația puterilor în stat trebuie respectată, iar implicarea guvernului în dosare individuale ale procurorilor trebuie exclusă.

Cu referire la competențele procurorului în examinarea cauzelor contravenționale, în conformitate cu prevederile art. 386 din Codul contravențional, procurorul:

- participă la procesul contravențional în limitele competenței stabilite de prezentul cod.

- este în drept:

a) să pornească procesul contravențional;

b) să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională;

c) să solicite aplicarea de către instanța de judecată a unei sancțiuni contravenționale;

d) să participe la examinarea cauzei în instanță de judecată atunci când procesul contravențional a fost pornit de el;

e) să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatat, conform prevederilor art. 396 alin. (3¹);

f) să atace decizia agentului constatat sau a instanței de judecată, conform prevederilor art. 396 alin. (3¹);

g) să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

În aceeași ordine de idei, conform art. 396 din Codul contravențional procurorul:

- emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.

- constată și examinează contravențiile prevăzute la art. 336.

- în cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin. (1), examinează cauza.

- este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatat din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constatat în instanța de judecată.

2.2. Standarde și practici internaționale

Numărul procurorilor este direct dependent de funcțiile acordate prin lege procurorilor. Principala sarcină a procurorilor din Europa o reprezintă instrumentarea cauzelor penale. Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei elaborează liniile directoare privind rolul procurorilor în sistemul de justiție penală. Procuratura este definită ca fiind autoritatea publică ce

asigură în numele societății aplicarea legii atunci când încălcările acesteia sunt susceptibile de sancționare penală. În toate sistemele de justiție penală, procurorii:

- a) decid să inițieze sau să continue o anchetă penală;
- b) reprezintă acuzarea în fața instanțelor de judecată;
- c) pot apela anumite decizii judecătorești și susțin apelul în fața instanței.

În anumite sisteme de justiție penală, procurorii au și următoarele funcții:

- a) implementează politicile naționale privind criminalitatea și le adaptează acolo unde intervin anumite circumstanțe regionale și locale;
- b) conduc, îndrumă sau supraveghează investigațiile penale;
- c) se asigură că victimele primesc asistență reală;
- d) decid cu privire la variantele alternative de urmat în cazul în care investigația penală nu continuă;
- e) supraveghează punerea în executare a hotărârilor judecătorești.

Elementul central în această definiție este gravitatea pe care legiuitorul o atribuie încălcărilor legii de care procurorii trebuie să se preocupe - aceste încălcări sunt extrem de serioase, fiind susceptibile de o sancțiune penală. Așadar, observăm că accentul în chestiunea competențelor procurorilor se pune pe rolul lor fundamental în cadrul procedurilor penale, toate celelalte posibile sarcini atribuite procurorilor fiind, de principiu, secundare. Procurorul apără interesele generale ale societății punând în mișcare sistemul de justiție penală atunci când ajunge la concluzia că încălcările legii sunt suficient de serioase încât să atragă răspunderea penală - care este cea mai dură formă de răspundere juridică - pentru persoanele care au săvârșit faptele respective.

Potrivit Raportului CEPEJ din anul 2012 (datele din anul 2010), din cele 48 de sisteme de drept europene examinate (47 de țări și Scoția (Regatul Unit), care are un sistem juridic diferit de cel al Angliei și Irlandei de Nord), în 12 țări, procurorii nu au competențe în domeniul non-penal, în alte 6 țări astfel de competențe există, însă sunt înguste, iar în celelalte 30 de țări procurorii au competențe mai largi în domeniul non-penal. Întinderea exactă a acestor competențe variază de la țară la țară. Totuși o tendință de a acorda competențe mai largi procurorilor în domeniul non-penal se observă în țările din fostul lagăr socialist.

Potrivit Raportului CEPEJ, din cele 48 de țări, în 17 (Armenia, Austria, Bosnia și Herțegovina, Republica Cehă, Franța, Lituania, Luxemburg, Moldova, Monaco, Polonia, Federația Rusă, Slovacia, Slovenia, Spania, Macedonia, Turcia și Ucraina) procurorii pot apăra interesul public și legalitatea prin intermediul procedurilor civile și/sau contravenționale. În 11 țări, procurorii pot reprezenta în instanța de judecată interesele statului și ale instituțiilor statului (Armenia, Azerbaidjan,

Croația, Georgia, Grecia, Malta, Moldova, Portugalia, Federația Rusă, Slovacia și Ucraina). În 18 țări (Albania, Andorra, Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Ungaria, Moldova, Norvegia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Slovacia, Spania, Turcia și Ucraina), procurorii apără în instanță drepturile persoanelor din grupurile social vulnerabile, cum ar fi minorii, victimele infracțiunilor, invalizii, persoanele incapabile sau dispărute, precum și în domeniul dreptului familiei. În Republica Cehă și în Slovacia, procurorii au competențe în domeniul insolvențelor, în Portugalia, procurorii se pot ocupa de cauzele ce țin de accidente de muncă sau bolile profesionale, iar în Scoția (Regatul Unit), procurorii pot cere confiscarea proprietății de către stat. În 14 țări (Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Lituania, Moldova, Olanda, Portugalia, Federația Rusă, Serbia, Slovenia, Spania, Macedonia, Turcia și Ucraina), procurorii se pot ocupa de proceduri contravenționale.

În România, ultimii ani au fost marcați de schimbări importante în materie penală și extra-penală care au avut printre scopurile declarate încercarea de a degreva procurorii de competențele pe care le-au dobândit de-a lungul timpului în chestiuni extra-penale. De asemenea, în noul Cod penal și noul Cod de procedură penală competența procurorului de a efectua anchetă proprie în privința anumitor infracțiuni considerate de o gravitate crescută sau cu privire la care complexitatea investigațiilor este semnificativă a fost redusă simțitor, procurorul păstrând doar competența de a supraveghea ancheta penală efectuată de organele de cercetare în cazul celor mai multe infracțiuni. Principiul care stă la baza acestei direcții de reformă în politica penală românească este cel al creșterii eficienței răspunsului statal la fenomenul infracțional. Se consideră că numărul semnificativ mai mare de polițiști în comparație cu cel relativ scăzut de procurori ar permite, prin intermediul transferului de competență, rezolvarea unui număr mai mare de dosare decât în prezent. De altfel, nici astăzi, în cazurile în care procurorul investighează anumite infracțiuni în mod direct, acesta nu lucrează singur, ci tot alături de polițist. Diferența constă în aceea că pentru acele infracțiuni care sunt date de legiuitor în ancheta proprie a procurorului acesta trebuie să indice în mod concret și clar polițistului ce fel de acte de urmărire penală trebuie să efectueze, fiind important ca actele efectuate de procuror să dețină o proporție semnificativă în cadrul actelor de urmărire penală. Procedura este marcată din acest punct de vedere de un formalism excesiv, care întârzie uneori ancheta penală.

Prin desconcentrarea competențelor de investigare a diferitelor infracțiuni, reacția statului va fi mai promptă, iar cei care se fac vinovați de încălcări grave ale legii ajung într-un termen mai scurt în fața instanței de judecată. Această preocupare

privind celeritatea procedurilor de tragere la răspundere a celor vinovați de comiterea de infracțiuni este cu atât mai importantă în trasarea politicilor penale cu cât tendința generală în noile legislații penale în Europa este orientată spre scăderea pedepselor. Aceste micșorări de pedeapsă atrag la rândul lor reducerea termenelor de prescripție a răspunderii penale pentru respectivele fapte, punând o presiune suplimentară pe sistemul de justiție penală în sensul finalizării procedurilor judiciare într-o perioadă cât mai scurtă. Cu excepția României și a Italiei, țările din Uniunea Europeană reglementează prescripția într-o manieră diferită - termenul de prescripție continuă să curgă fie doar până la sesizarea instanței prin rechizitoriu, fie doar până la pronunțarea unei soluții în primă instanță. Astfel este eliminat în mare măsură riscul prescrierii faptelor chiar pe durata procedurilor judiciare.

III. CADRUL NORMATIV NAȚIONAL ȘI INSTITUȚIONAL CU PRIVIRE LA STRUCTURA SISTEMULUI PROCURATURII. PRACTICI INTERNAȚIONALE

3.1. Structura sistemului Procuraturii

Conform prevederilor art. 124 din Constituție, Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și a altor proceduri prevăzute de lege. Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii sunt stipulate în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură și alte acte legislative.

În conformitate cu prevederilor art. 7 din Legea nr. 3/2016, Procuratura este un sistem unic, care include:

- a) Procuratura Generală;
- b) procuraturile specializate;
- c) procuraturile teritoriale.

Numărul total de procurori în cadrul Procuraturii se stabilește de către Parlament, la propunerea Procurorului General și cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor.

Astfel, potrivit Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 78 din 04.05.2010 a fost aprobat personalul Procuraturii în număr de 720 de procurori și 700 de unități de personal, inclusiv personal tehnic.

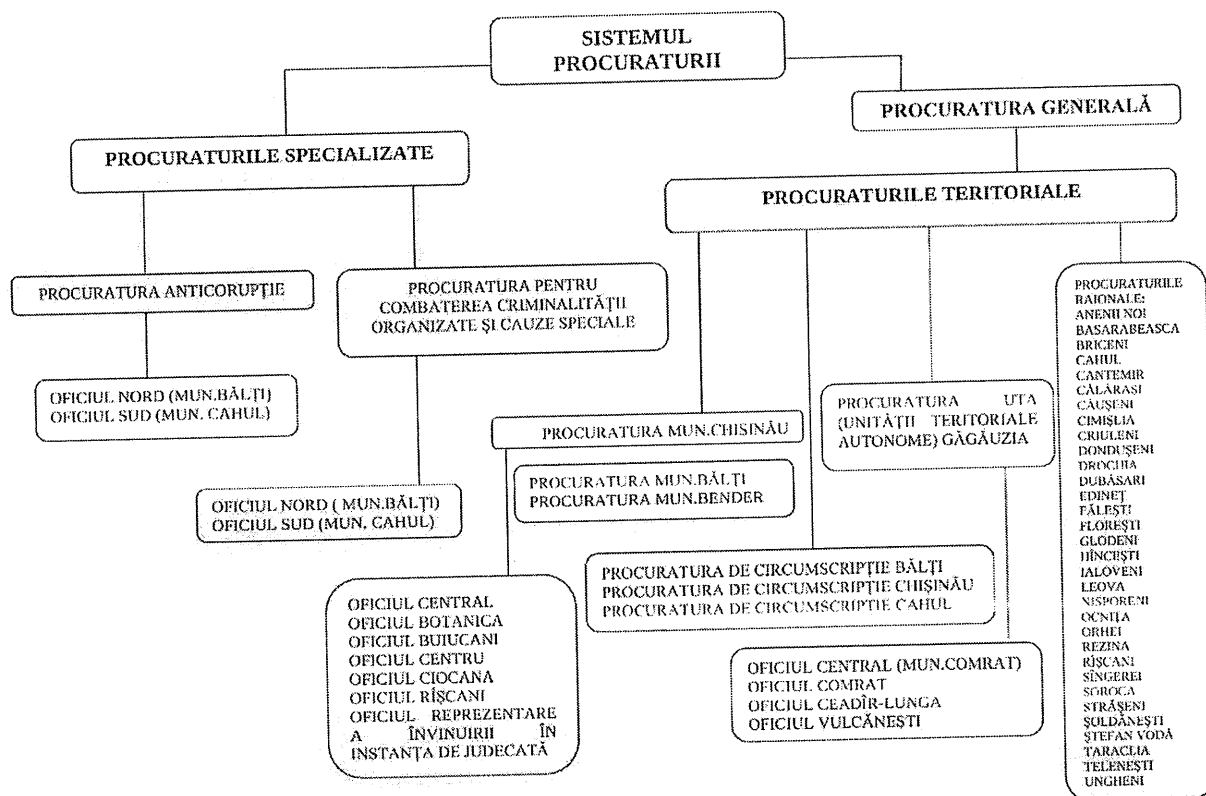
Subsecvent, potrivit prevederilor art. 7 alin. (2) și (3) din Legea nr. 3/2016, numărul procurorilor din fiecare procuratură este stabilit de către Consiliul Superior al Procurorilor, la propunerea Procurorului General.

Concomitent, pct. 15 din Regulamentul Procuraturii aprobat prin Ordinul Procurorului General interimar nr. 33/3 din 03.05.2022 (în continuare *Regulament*) prevede că, structura Procuraturii Generale, a procuraturilor specializate și a procuraturilor teritoriale, precum și reședința acestora, se stabilesc și se modifică de Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor în conformitate cu Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură și Legea nr. 159 din 07.07.2016 cu privire la procuraturile specializate.

Pct. 51 din Regulament stabilește că, Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor, în funcție de necesitățile instituționale, în scopul eficientizării organizării interioare a activității Procuraturii, este în drept să creeze noi subdiviziuni structurale în cadrul Procuraturii Generale, a procuraturilor

specializate și a procuraturilor teritoriale, în limita numărului de personal al Procuraturii, aprobat de Parlament în conformitate cu art. 7 alin. (3) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

ORGANIGRAMA SISTEMULUI PROCURATURII¹

În conformitate cu prevederile pct. 135 din Regulament, procuraturile își desfășoară activitatea în corespundere cu prevederile actelor normative naționale, în limita competențelor teritoriale.

Mai mult, conform prevederilor pct. 136 și 137 din Regulament Procuraturii, competența teritorială a procuraturilor este distribuită după cum urmează: Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale pe întreg teritoriul Republicii Moldova, procuraturile teritoriale în dependență de amplasarea unităților administrativ teritoriale, iar procuraturile de circumscripție în teritoriul judecătoriilor din circumscripția Curților de apel.

În această ordine de idei, conchidem că structura organelor procuraturii depinde în mare parte de funcțiile Procuraturii, de conlucrarea dintre Procuratura Generală și celelalte procuraturi, relația dintre Procuratură și celelalte autorități care au

¹ Anexa nr. 1 la Regulamentul Procuraturii aprobat prin Ordinul Procurorului General interimar nr. 33/3 din 03.05.2022

competente în domeniul penal, organizarea administrativ-teritorială și harta judecătorească.

3.2. Modele de structură a procuraturii în unele state europene

La nivel internațional au fost efectuate cercetări și studii în vederea identificării unui număr optim de instanțe de judecată și unui număr minim de judecători necesar pentru funcționarea unei instanțe. În dependență de specificul sistemului judecătoresc din fiecare stat, diferă numărul instanțelor de judecată și cel al judecătorilor.

Optimizarea hărții judiciare sau reproiectarea hărții judiciare are loc nu doar în Republica Moldova. Aceasta este, în general, utilizată pentru a îmbunătăți calitatea justiției și a spori eficiența sistemului judecătoresc. Regândirea hărții judiciare este enumerată printre recomandările Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare din Declarația de la Vilnius cu privire la provocări și oportunități pentru sistemul judiciar în actualul climat economic.

Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei elaborează liniile directoare privind rolul procurorilor în sistemul de justiție penală. Procuratura este definită ca fiind autoritatea publică ce asigură în numele societății aplicarea legii, atunci când încălcările acesteia sunt susceptibile de sancționare penală.

De regulă, structura procuraturii oglindește structura instanțelor de judecată.

Potrivit sistemelor de drept din alte state europene, numărul procurorilor este direct dependent de funcțiile acordate prin lege procurorilor. Principala sarcină a procurorilor din Europa o reprezintă instrumentarea cauzelor penale.

Spre exemplu, în **Franța**, procurorii sunt subordonați Procurorilor Generali ai Procuraturilor de pe lângă Curțile de Apel care se subordonează, la rândul lor, ministrului Justiției.

În **Cehia**, structura Procuraturii urmărește structura instanțelor de judecată și are patru niveluri: Procuratura Supremă a Republicii (cu sediul la Brno), două Înalte Procuraturi (la Praga și Olomouc), opt Procuraturi Regionale și 89 de procuraturi districtuale și departamentale. Competențele procuraturilor sunt similare celor ale instanțelor judecătorești pe lângă care funcționează.

În **Bulgaria**, structura Procuraturii este similară și include Procuratura Supremă de Casație, procuraturile de apel, procuraturile districtuale și procuraturile regionale.

În **Polonia**, Procuratura este compusă din: Procuratura Generală, procuraturile regionale, districtuale și de apel, Procuratura Militară și procurorii atașați Institutului Memoriei Naționale.

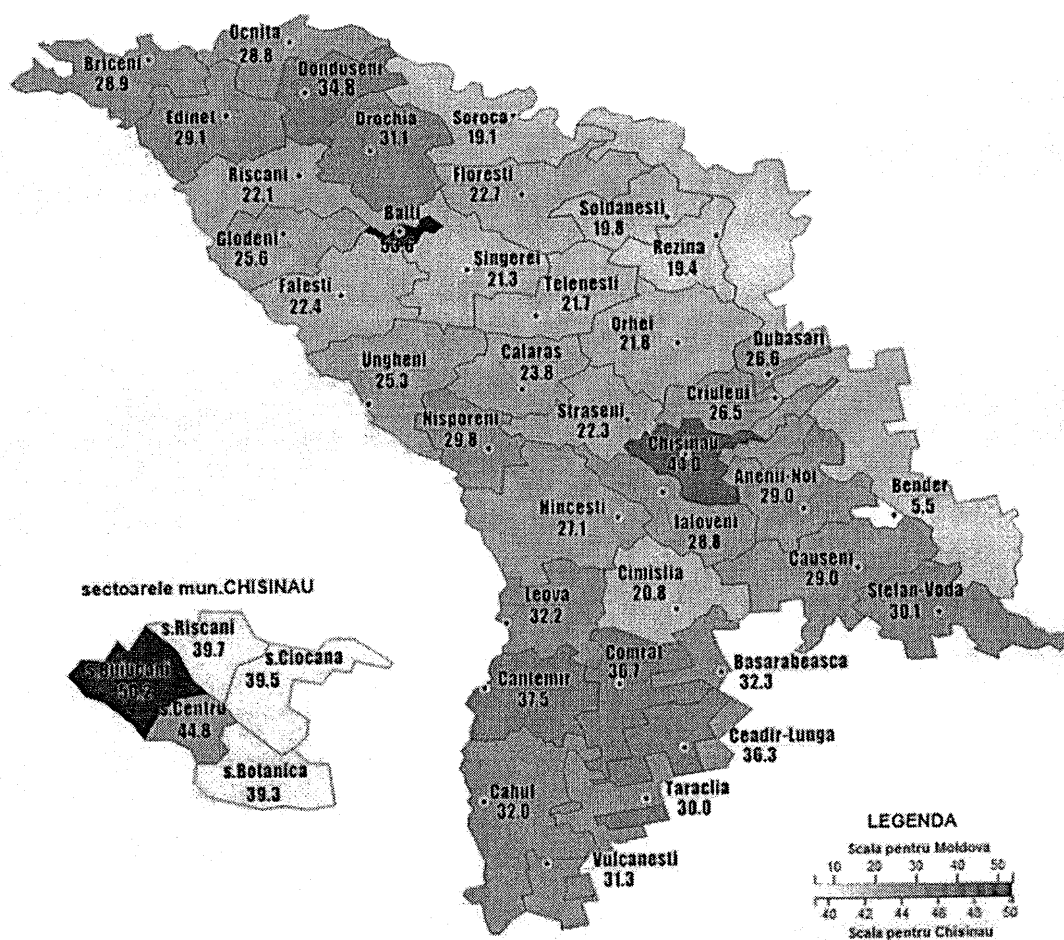
În **România**, Procurorul General conduce Ministerul Public. Acesta este compus din structurile de parchet civile și cele militare. Structurile de parchet civile sunt compuse din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetele de pe lângă Curțile de Apel, Parchetele de pe lângă Tribunale și Parchetele de pe lângă judecătorii. În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează două structuri specializate: Direcția Națională Anticorupție (DNA) și Direcția de Combatere a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT). Aceste direcții sunt conduse de procurori-șefi și se subordonează direct Procurorului General al României. Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt 15, parchetele de pe lângă tribunale sunt 42 și parchetele de pe lângă judecătorii sunt 182.

În **Germania**, structurile de procuratură sunt conduse de un Procuror General, în cazul parchetelor de pe lângă înaltele curți regionale, și de procurori-șefi seniori, în cazul parchetelor de pe lângă curțile regionale. Diviziunile interne din cadrul fiecărei structuri de parchet sunt conduse de procurori superiori. Numărul și competența acestor diviziuni se stabilesc de către fiecare structură de parchet în parte. În general, structurile mari de parchet dispun de diviziuni specializate pe anumite tipuri de infracțiuni (ex. corupție, criminalitate organizată, infracțiuni legate de piața de capital, infracțiuni legate de presă, infracțiuni legate de protecția mediului, infracțiuni legate de minori) care se adaugă diviziunilor cu competențe generale.

IV. SARCINA DE MUNCĂ PER PROCUROR ȘI APRECIEREA OPORTUNITĂȚII DE MODIFICARE A STRUCTURII INTERNE ȘI A STATELOR DE PERSONAL

În anul 2021 pe teritoriul Republicii au fost înregistrate **27159** infracțiuni, ceea ce constituie o majorare a numărului infracțiunilor înregistrate cu **817** infracțiuni, comparativ cu perioada anului 2020.

Rata criminalității pe localități pentru anul 2021

Astfel, din imagine se poate observa că, cele mai afectate unități administrativ-teritoriale din punct de vedere al ratei criminalității în anul 2021 au fost municipiile Chișinău, Bălți și raioanele Dondușeni, Comrat, Cantemir, Ceadâr-Lunga, Basarabeasca și Cahul.

Din numărul total de infracțiuni înregistrate în anul 2021, de către subdiviziunile Poliției, **30,7%** revin *municipiului Chișinău* - 7968 infracțiuni.

În capitală, cel mai afectat sector este Buiucani, urmat de sectoarele Centru și Râșcani.

Pe criteriul regional, în clasamentul criminalității urmează localitățile din regiunea Nord – 6140 infracțiuni, Centru – 5762, Sud (inclusiv UTA Găgăuzia) – 4618.

Dacă e să raportăm datele statistice privind numărul de locuitori² la numărul de procurori, care activează în cadrul procuraturii teritoriale din localitatea respectivă, obținem următoarea situație de fapt, după cum urmează:

TABEL nr. 1 Rata criminalității pe localități în anul 2021 raportată la numărul de locuitori per procuror

N/o	Oficiul teritorial al Procuraturii	Numărul total de locuitori ³	Numărul de locuitori per procuror	Rata criminalității în anul 2021 ^{4*}	Numărul de procurori care activează	Numărul de unități de procurori + unități de conducere
1.	mun. Chișinău	469 402	4 306	44	21	168+16
2.	Oficiul Ciocana			39.5	16	
3.	Oficiul Centru			44.8	16	
4.	Oficiul Rîșcani			39.7	19	
5.	Oficiul Botanica			39.3	18	
6.	Oficiul Buiucani			50.7	19	
7.	mun. Bălți	102 457	4 270	53.6	24	25+3
8.	mun. Bender	91 882	-	5.5	5	3+2
9.	Anenii Noi	78 996	9 875	29	8	9+2
10.	Basarabeasca	23 012	7 670	32.2	3	3+2
11.	Briceni	70 029	8 754	28.9	8	7+2
12.	Cahul	105 324	8 777	32	12	12+2
13.	Călărași	64 401	9 200	23.8	7	6+2

² În conformitate cu datele recensământului populației Republicii Moldova din anul 2014

³ Notă: pentru sectoarele mun. Chișinău și oficiile teritoriale ale UTA Găgăuzia nu a fost stabilit numărul de locuitori în parte pentru acestea, astfel încât rata locuitorilor per unitate de procuror s-a calculat după numărul total de locuitori

⁴ <https://agora.md/stiri/91452/rata-criminalitatii-in-crestere-topul-raioanelor-din-republica-moldova-cu-cele-mai-multe-infracțiuni>

14.	Cantemir	52 115	8 686	37.5	6	5+2
15.	Căușeni	81 185	8 118	29	10	8+2
16.	Cimișlia	49 299	8 216	20.8	6	5+2
17.	Criuleni	70 648	10 093	26.5	7	6+2
18.	Dondușeni	37 856	6 309	34.8	6	4+2
19.	Drochia	74 443	9 305	31.1	6	6+2
20.	Dubăsari	29 271	7 318	26.6	4	3+2
21.	Edineț	71 849	7 983	29.1	9	7+2
22.	Fălești	78 258	13 043	22.4	6	5+2
23.	Florești	76 457	9 557	22.7	8	6+2
24.	Glodeni	51 306	10 261	25.6	5	5+2
25.	Hîncești	103 784	7 983	27.1	13	12+2
26.	Ialoveni	93 154	8 468	28.8	11	10+2
27.	Leova	44 702	8 940	32.2	5	4+2
28.	Nisporeni	53 154	10 630	29.8	5	5+2
29.	Ocnîța	47 425	9 485	28.8	5	4+2
30.	Orhei	101 502	7 807	21.8	13	11+2
31.	Rezina	42 486	8 497	19.4	5	5+2
32.	Rîșcani	59 226	9 871	22.1	6	5+2
33.	Sîngerei	79 814	11402	21.3	7	6+2
34.	Șoldănești	36 743	7348	19.8	5	3+2
35.	Soroca	77 656	7059	19.1	11	10+2
36.	Ștefan Vodă	62 072	8867	30.1	7	5+2
37.	Strășeni	82 675	11810	22.3	7	9+2
38.	Taraclia	37 357	12452	30	3	4+2
39.	Telenești	61 144	12229	21.7	5	4+2
40.	Ungheni	101 064	11229	25.3	9	11+2
41.	UTA Găgăuzia	134 535	6727	-	6	5+2
42.	Oficiul Comrat			36.7	6	

43.	Ciadîr-Lunga			36.3	5	
44.	Vulcănești			31.3	3	

Din analiza datelor acumulate, se constată că numărul de locuitori *per* unitate de procuror este mai mare și depășește numărul de 10 mii în localități precum: *Fălești, Taraclia, Telenești, Sângerei, Ungheni, Strășeni, Nisporeni, Glodeni, Criuleni.*

În alte localități cum ar fi *mun. Bălți și mun. Chișinău*, numărul de locuitori per procuror este mai mic și constituie puțin peste 4 mii de locuitori.

Totuși, se observă că deși în unele localități rata numărului de locuitori este mai mică în raport cu numărul de procurori, rata criminalității pentru aceste localități este mai înaltă.

În continuare ne propunem să analizăm dinamica criminalității și volumul de lucru ce revine unui procuror, pentru prima jumătate a anului 2022.

Astfel, analiza a fost realizată, reieșind din rezultatele activității procuraturilor teritoriale la faza prejudiciară a procesului penal, prin compararea indicatorilor de activitate a unui procuror în mediu, drept criterii de raport fiind utilizate:

- nr. de cauze avute în gestiune în mediu de un procuror;
- nr. de cauze terminate în mediu de un procuror;
- nr. de cauze trimise în mediu de un procuror în judecată;
- nr. de soluții dispuse de un procuror în mediu de netrimiteră în judecată în cauze/clasate pe reabilitare; încetate pe nereabilitare; suspendate condiționat;
- nr. de cauze în care urmărirea penală a fost suspendată/pe căutare și pe neidentificare;
- nr. de soluții de refuz în pornirea urmăririi penale;
- nr. de cauze care revin în restanță în mediu unui procuror, inclusiv cu persoane bănuite, învinuite.

Conform datelor prezentate de procuraturile teritoriale privind statele de personal, în perioada de referință procuraturile au activat cu statele necomplete, în total fiind lipsă 106 procurori (dintre care, procurori delegați în procuraturile specializate sau subdiviziunile Procuraturii Generale, suspendați din funcție, funcții vacante, etc.).

Informația privind indicatorii procuraturii teritoriale pentru perioada de raport a fost acumulată din Sistemul informatic InfoPG.

Pentru determinarea indicatorilor de activitate a unui procuror în mediu, a fost utilizată metoda împărțirii indicatorului procuraturii teritoriale la nr. de procurori în respectiva subdiviziune teritorială, conform statelor de personal, minus unitatea de

procuror-șef (Tabel nr. 2), precum și determinarea indicatorilor de activitate a unui procuror în mediu reieșind din numărul de procurori care au activat efectiv, minus unitatea de procuror-șef (Tabel nr. 3).

Pentru Procuratura mun. Chișinău și Procuratura UTA Găgăuzia, pentru o mai bună obiectivitate, analiza a fost realizată separat pe oficii.

TABEL nr. 2 Indicatorii de activitate a procuraturilor teritoriale în 6 luni anul 2022 la compartimentul urmărirea penală

Procuratura /nr. de procurori conform statelor (fără procuror- șef)/OUP	În gestiune/conducere	TERMNATE	JUDECATĂ	CLASATE /lipsa elementelor/	ÎNCETATE /nereabilitate/	SUSPENDATE CONDIȚIONAT	SUSPENDATE /neidentificare/	SUSPENDATE /persoane/	RESTANTE la 01.07.2022	din ele: cu persoane	REFUZ în pornirea urmăririi penale
CHIȘINĂU											
Of. Principal – 38/29	816	280	94	75	111	-	42	54	420	64	167
Of. Ciocana – 20/37	1252	421	229	113	79	-	264	48	466	145	229
Of. Centru – 18/39	1633	556	324	138	94	-	329	66	566	75	351
Of. Râșcani – 19/47	1361	556	322	102	132	-	191	79	432	230	300
Of. Botanica – 17/40	1665	487	262	146	79	-	389	-	587	286	398
Of. Buiucani – 19/42	1468	547	278	167	101	1	317	77	501	131	470
NORD											
mun. Bălți – 27/33	1379	647	524	57	66	-	241	26	340	149	236
Briceni – 8/13	436	184	125	23	36	-	87	35	117	61	176
Dondușeni – 5/9	264	126	81	16	29	-	32	24	67	38	45
Drochia – 7/15	403	259	180	17	62	-	50	12	51	12	71
Edineț – 8/14	399	233	174	11	48	-	36	20	83	44	52
Fălești – 6/13	323	194	129	28	37	-	41	13	64	34	94
Florești – 7/14	414	193	144	7	42	-	52	31	110	63	93
Glodeni – 6/10	204	140	133	2	5	-	19	13	15	8	47
Ocnita – 5/9	351	192	88	50	53	1	37	15	96	27	96
Râșcani – 6/12	337	118	83	12	23	-	39	42	125	98	37
Sângerei – 7/14	326	153	108	22	23	-	28	14	94	35	45
Soroca – 11/17	328	211	178	13	19	1	35	5	68	31	246
CENTRU											
Anenii Noi – 10/14	325	180	127	26	27	-	44	24	67	21	95
Călărași – 7/13	257	143	107	11	24	1	28	9	59	39	127
Criuleni – 7/12	591	177	104	36	37	-	75	9	306	91	68
Dubăsari – 4/8	200	69	52	12	5	-	24	7	98	39	69
Hâncești – 13/18	878	232	165	20	46	1	129	68	375	197	181
Ialoveni – 11/19	583	254	196	28	30	-	75	45	195	91	149
Nisporeni – 6/12	464	139	98	13	28	-	17	17	269	161	95

Orhei – 12/20	659	273	198	25	50	-	109	29	223	79	179
Rezina – 6/10	291	76	45	12	19	-	36	-	162	78	32
Strășeni – 10/16	365	171	126	24	21	-	36	1	132	71	154
Soldănești – 4/8	186	63	44	8	11	-	28	7	79	66	46
Telenești – 5/10	260	104	50	15	39	-	37	17	86	57	37
Ungheni – 12/19	599	274	173	14	86	1	72	1	139	98	298
SUD											
Basarabeasca – 4/7	137	69	45	6	18	-	10	14	35	28	48
Cahul – 13/18	845	334	200	63	71	-	125	66	299	125	276
Cantemir – 6/10	377	151	79	15	57	-	29	24	143	52	59
Căușeni – 9/16	412	211	120	33	58	-	49	18	99	46	245
Cimișlia – 6/9	322	108	73	12	23	-	13	14	173	113	104
Leova – 5/8	267	112	54	20	38	-	37	10	100	48	129
Ștefan-Vodă – 6/14	495	191	99	45	47	-	64	37	175	59	333
Taraclia – 5/8	233	92	55	5	32	-	40	11	79	40	73
mun. Bender – 4/10	234	47	19	13	15	-	64	15	106	41	39
UTA Găgăuzia, Of. Central – 6/3	36	11	9	0	2	-	6	5	16	7	10
Ceadâr-Lunga – 6/9	328	153	107	23	23	-	37	21	62	10	67
Comrat – 5/11	405	187	143	23	20	1	24	37	140	79	160
Vucănești – 3/6	157	84	72	8	4	-	15	8	38	29	55

Astfel, analizând datele din Tabel se observă că unele tendințe din anul precedent și-au păstrat actualitatea și procuraturile mun. Chișinău și Bălți, raioanelor Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadâr-Lunga rămân a fi cele mai afectate din punct de vedere a ratei criminalității.

Totuși, dacă să analizăm după volumul de lucru în mediu a unui procuror, situația este diferită. Datele statistice în acest sens sunt prezentate în tabelul de mai jos, după cum urmează:

TABEL nr. 3 Indicatorii de activitate a unui procuror (de facto) /în mediu/ în procuraturile teritoriale în 6 luni anul 2022 la compartimentul urmărirea penală

Procuratura /nr. de procurori (fără procuror- șef)/OUP au activat de facto	În gestiune/conducere	TERMINATE	JUDECATĂ	CLASATE /lipsa elementelor/	ÎNCETATE /nereabilitate/	SUSPENDATE CONDIȚIONAT	SUSPENDATE /neidentificare/	SUSPENDATE /persoane/	RESTANTE la 01.07.2022	din ele: cu persoane	REFUZ în pornirea urmăririi penale
CHIȘINĂU Of. Principal – 18/21	45	15,5	5,2	4,2	6,2	-	2,3	3	23,3	3,5	9,3

Of. Ciocana – 14/30	89,4	30,1	16,4	8,1	5,6	-	18,8	3,4	33,1	10,3	16,4
Of. Centru – 13/34	125	42,8	25	10,6	7,2	-	25	5	43	5,8	27
Of. Râșcani – 17/39	80,1	32,1	18,9	6	7,8	-	11,2	4,6	25,4	13,5	17,6
Of. Botanica – 12/37	138,7	40,5	21,8	12,1	6,5	-	32,4	-	48,9	23,8	33,1
Of. Buiucani – 18/30	81,5	30,3	15,4	9,2	5,6	0,05	17,6	4,2	27,8	7,2	26,1
NORD											
mun. Bălți – 24/30	57,5	27	21,8	2,4	2,7	-	10,4	1,1	14,2	6,2	9,8
Briceni – 7/12	62,3	26,2	17,8	3,3	5,1	-	12,4	5	16,7	8,7	25
Dondușeni – 5/8	52,8	25,2	16,2	3,2	5,8	-	6,4	4,8	13,4	7,6	9
Drochia – 5/10	80,6	51,8	36	3,4	12,5	-	10	2,4	10,2	2,4	14,2
Edineț – 8/8	49,8	29,1	21,7	1,3	6	-	4,5	2,5	10,3	5,5	6,5
Fălești – 5/12	65	39	26	5,6	7,4	-	8,2	2,6	12,8	6,8	19
Florești – 6/12	69	32,1	24	1,2	7	-	8,7	5,2	18,3	10,5	15,5
Glodeni – 4/8	51	35	33,2	0,5	1,25	-	4,7	3,2	3,7	2	11,7
Ocnita – 4/9	87,7	48	22	12,5	13,2	0,2	9,2	3,7	24	6,7	24
Râșcani – 5/9	67,4	23,6	16,6	2,4	4,6	-	7,8	8,4	25	19,6	7,4
Sângerei – 5/10	67,2	30,6	21,6	4,4	4,6	-	5,6	2,8	18,8	7	9
Soroca – 6/13	54,6	35,2	29,6	2,2	3,2	0,2	5,8	0,8	11,3	5,2	41
CENTRU											
Anenii Noi – 7/13	46,42	25,7	18,1	3,7	3,8	-	6,2	3,4	9,5	3	13,5
Călărași – 5/11	51,4	28,6	21,4	2,2	4,8	0,2	5,6	1,8	11,8	7,8	25,4
Criuleni – 5/6	118,2	35,4	20,8	7,2	7,4	-	15	1,8	61,2	18,2	13,6
Dubăsari – 3/6	66,6	23	17,3	4	1,6	-	8	2,3	32,6	13	23
Hâncești – 11/9	79,8	21,1	15	1,8	4,2	0,1	11,7	6,2	34,1	17,9	16,4
Ialoveni – 9/11	64,7	28,2	21,7	3,1	3,3	-	8,3	5	21,6	10,1	16,5
Nisporeni – 3/8	154,6	46,3	32,6	4,3	9,3	-	5,6	5,6	89,6	53,6	31,6
Orhei – 10/13	65,9	27,3	19,8	2,5	5	-	10,9	2,9	22,3	7,9	17,9
Rezina – 3/3	97	25,3	15	4	6,3	-	12	-	54	26	10,6
Strășeni – 6/15	60,8	28,5	21	4	3,5	-	6	0,1	22	11,8	25,6
Șoldănești – 4/2	46,5	15,7 5	11	2	2,75	-	7	1,75	19,75	16,5	11,5
Telenești – 4/9	65	26	12,5	3,7	9,75	-	9,25	4,2	21,5	14,25	9,2
Ungheni – 8/19	74,8	34,2	21,6	1,7	10,7	0,1	9	0,1	17,3	12,2	67,2
SUD											
Basarabeasca – 2/3	68,5	34,5	22,5	3	9	-	5	7	17,5	14	24
Cahul – 9/13	90	35,5	21,3	6,7	7,5	-	13,3	7	31,8	13,3	29,3
Cantemir – 5/5	75,4	30,2	15,8	3	11,4	-	5,8	4,8	28,6	10,4	11,8
Căușeni – 8/14	51,5	26,3	15	4,1	7,2	-	6,1	2,2	12,3	5,7	30,6
Cimișlia – 6/6	53,7	18	12,2	2	3,8	-	2,2	2,3	28,9	18,8	17,3
Leova – 3/6	89	37,3	18	6,6	12,6	-	12,3	3,3	33,3	16	43
Ștefan-Vodă – 6/13	82,5	31,8	16,5	7,5	7,8	-	10,6	6,16	29,1	9,8	55,5
Taraclia – 2/6	116,5	46	27,5	2,5	16	-	20	5,5	39,5	20	36,5

mun. Bender – 3/10	78	15,6	6,3	4,3	5	-	21,3	5	35,3	13,6	13
UTA Găgăuzia, Of. Central – 5/3	7,2	2,2	1,8	0	0,4	-	1,2	1	3,2	1,4	2
Ceadâr-Lunga – 3/8	109	51	35,6	7,6	7,6	-	12,3	7	20,6	3,1	22,3
Comrat – 5/11	81	37,4	28,6	4,6	4	0,2	4,8	7,4	28	15,8	32
Vulcănești – 2/5	78,5	42	36	4	2	-	7,5	4	19	14,5	27,5

Indicatorii medii principali pe țară pe procuraturile teritoriale, care constituie punctul de reper, se prezintă în felul următor.

Datele calculate conform statelor de personal:

- 55,52 cauze avute în gestiune în mediu de un procuror;
- 22,43 cauze terminate în mediu de un procuror;
- 15,31 cauze trimise în judecată în mediu de un procuror.

Astfel, rezultă că cei mai ridicați indicatori în mediu au obținut procurorii (care au activat efectiv) în cadrul următoarelor procuraturi:

TABELUL nr. 4 Procuraturile teritoriale cu cel mai mare randament (per procuror) pentru 6 luni ale anului 2022

Procuratura /nr. de procurori de facto, exceptând procurorul-șef	În gestiune/conducere	TERMINATE	JUDECATĂ	Clasate/reabilitare	ÎNCETATE /nereabilitare/	REFUZ în pornirea urmăririi penale
Drochia (5 din 7)	80,6	51,8	36	3,4	12,5	14,2
Glodeni (4 din 6)	51	35	33,2	0,5	1,25	11,7
Nisporeni (3 din 6)	154,6	46,3	32,6	4,3	9,3	31,6
Soroca (6 din 11)	54,6	35,2	29,6	2,2	3,2	41
Taraclia (2 din 5)	116,5	46	27,5	2,5	16	36,5
Ceadâr-Lunga (3 din 6)	109	51	35,6	7,6	7,6	22,3
Fălești (5 din 6)	65	39	26	5,6	7,4	19
Comrat (5 din 5)	81	37,4	28,6	4,6	4	32
Ocnița (4 din 5)	87,7	48	22	12,5	13,2	24
Florești (6 din 7)	69	32,1	24	1,2	7	15,5

Cahul (9 din 13)	90	35,5	21,3	6,7	7,5	29,3
Ungheni (8 din 12)	74,8	34,2	21,6	1,7	10,7	67,2

Totodată, din datele prezentate, rezultă că cei mai scăzuți indicatori în mediu au obținut procurorii din cadrul următoarelor procuraturi:

TABELUL nr. 5 Procuraturile teritoriale cu cel mai mic randament (per procuror) pentru 6 luni ale anului 2022

Procuratura /nr. de procurori de facto, exceptând procurorul-șef	în gestiune / conducere	TERMINATE	JUDECATĂ	Clasate/încetate	ÎNCETATE /nereabilitare/	REFUZ în pornirea urmăririi penale
Șoldănești (4 din 4)	46,5	15,75	11	2	2,75	11,5
UTA Găgăuzia, Of. Central (5 din 6)	7,2	2,2	1,8	0	0,4	2
Cimișlia (6 din 6)	53,7	18	12,2	2	3,8	17,3
Hâncești (11 din 13)	79,8	21,1	15	1,8	4,2	16,4
mun. Bender (3 din 4)	78	15,6	6,3	4,3	5	13
Dondușeni (5 din 5)	52,8	25,2	16,2	3,2	5,8	9

Studiul arată că activitățile realizate de către procurorii din cadrul procuraturilor arătate în Tabelul nr. 4 este alocuri în mediu dublu și chiar triplu față de activitățile realizate de către procurorii din cadrul procuraturilor care respectiv au obținut cei mai scăzuți indicatori în mediu, reflectați în Tabelul nr. 5.

La fel, s-a stabilit că încărcătura medie a unui procuror din cadrul procuraturilor teritoriale (Drochia, Nisporeni, Ceadâr-Lunga, Taraclia, Glodeni, Soroca) este destul de mare, cu mult peste media pe țară, ceea ce indică asupra necesității asigurării suplinirii funcțiilor vacante.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Subiectul volumului excesiv de muncă a fost abordat de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei încă în anul 1986.

Astfel, în opinia acestora integritatea profesională și personală a procurorului este un element cheie pentru asigurarea funcționării eficiente a justiției și a sistemului Procuraturii.

Activitatea profesională a unui procuror constă din două componente importante: competența juridică, care se formează în mod foarte bine organizat, și competența psihologică, care astăzi se formează, în cea mai mare parte, în mod spontan. Competența psihologică a procurorilor, manifestată prin abilitățile comunicative de gestionare a urmăririi penale și abilitățile de autoreglare, este, pe de o parte, un element esențial pentru prevenirea epuizării emoționale a procurorilor și păstrarea sănătății acestora, iar pe de altă parte, un mecanism pentru creșterea încrederii în procuratură.

Pe de altă parte, capacitatea procurorului de a-și desfășura activitatea profesională în mod etic, liber de influență necorespunzătoare și manifestări de corupție, cu respectarea interesului public, a supremației Constituției Republicii Moldova și a legii, este abilitatea personală complexă, care este în mare parte determinată de sănătatea psihosomatică și starea psihoemoțională a procurorului.

Importanța stării psihoemoționale a procurorului este determinată de efectele negative pe care le are stresul profesional asupra actului de justiție.

Dacă una din etapele procesului decizional (colectarea informațiilor, etapa de prelucrare și interpretare a acestor informații și etapa decizională) sau chiar toate se desfășoară în condiții de stres cronic, este foarte probabil ca procurorul să comită să ia decizii incorecte, care ar putea avea consecințe grave.

Totodată, volumul excesiv de muncă cauzează depășirea inevitabilă a termenelor procedurale pentru îndeplinirea diferitor acțiuni și face procurorul vulnerabil în fața erorilor umane inevitabile. Această situație poate fi utilizată de factorii de decizie interni (procurori-șefi, inspecția procurorilor, colegiul disciplinar, colegiul de evaluare a performanțelor, CSP) ca instrument de presiune asupra procurorului.

Volumul excesiv de muncă afectează nu doar independența și integritatea procurorului, ci mai întâi de toate, dreptul fundamental al cetățenilor la un proces echitabil.

Analizând volumul de lucru al procurorilor în prima jumătate a anului 2022, considerăm oportun revizuirea statelor de personal în procuraturile în care ponderea

per procuror a fost scăzută (Tabelul nr. 5) și, respectiv, cele în care a fost stabilită existența la zi a funcțiilor vacante de procuror.

În același timp, se propune:

- suplinirea numărului de procurori în cadrul procuraturilor raionale ținând cont de rata criminalității în teritoriu, numărul de locuitori și amplasarea obiectivelor de nivel național;

- reducerea funcțiilor de adjunct al procurorului-șef în localitățile unde sunt 3-4 unități de procurori în subordine, din contul cărora să fie mărit numărul de procurori în cadrul acelorași/altor unități;

- analizarea posibilității reducerii competențelor procurorilor la exercitarea urmăririi penale.

În același timp, periodic (de ex. o dată la 3-4 ani), urmează să aibă loc analiza volumului de lucru a procurorilor, pentru a asigura o distribuție echitabilă a acestuia și pentru a opera modificările de personal necesare.